

ПАНЧЕНКО Віолетта<https://orcid.org/0000-0002-2958-5802>

ResearcherID AAZ-2084-2021

Scopus ID 58869877500

Кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземної філології
Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради
(Харків, Україна) E-mail: violaztuyov@gmail.com

РОЗВИТОК АНГЛОМОВНОЇ НАУКОВОЇ ПИСЕМНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ТРАВМОЧУТЛИВОГО НАВЧАННЯ

Статтю присвячено розвитку англomовної наукової писемної комунікації здобувачів вищої освіти в умовах травмоchутливого навчання. Актуальність дослідження зумовлена зростанням ролі англomовного наукового письма у сучасній вищій освіті, а також необхідністю врахування психоемоційного стану здобувачів в умовах війни, тривалого стресу та нестабільності освітнього процесу.

Мета роботи полягає в теоретичному обґрунтуванні особливостей розвитку англomовної наукової писемної комунікації здобувачів вищої освіти в умовах травмоchутливого навчання та в окресленні методичних засад добору й організації різнорівневих письмових завдань, спрямованих на формування відповідних умінь.

Методологія дослідження поєднує загальнонаукові та спеціально-педагогічні методи. Використано аналіз, синтез, узагальнення, систематизацію, порівняльний метод, структурно-функціональний аналіз, педагогічне моделювання та описовий метод для визначення сутності англomовної наукової писемної комунікації, умов її розвитку та характеристик різнорівневих письмових завдань.

Наукова новизна дослідження полягає в обґрунтуванні травмоchутливого підходу до розвитку англomовної наукової писемної комунікації здобувачів вищої освіти як поєднання лінгводидактичних і психолого-педагогічних засад організації навчання. У статті визначено методичні умови ефективного формування відповідних умінь та запропоновано систему різнорівневих письмових завдань, що може бути адаптована до конкретного освітнього контексту, рівня мовної підготовки й освітніх потреб здобувачів.

Висновки. Розвиток англomовної наукової писемної комунікації в умовах травмоchутливого навчання доцільно розглядати як поетапний процес, ефективність якого зростає за умови використання чітких опор, прозорих критеріїв, різнорівневих завдань і підтримувального зворотного зв'язку. Запропонований підхід має практичний потенціал для використання в сучасній вищій освіті та може слугувати основою для подальшого вдосконалення методики навчання англomовного наукового письма.

Ключові слова: англomовна наукова писемна комунікація, травмоchутливе навчання, здобувачі вищої освіти, академічне письмо, різнорівневі письмові завдання.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими або практичними завданнями. У сучасній вищій освіті розвиток англomовної наукової писемної комунікації набуває особливого значення як умова повноцінної участі здобувачів у академічній взаємодії, підготовці тез, анотацій, наукових повідомлень, кваліфікаційних робіт і представлення результатів власних досліджень. Уміння створювати науковий текст англійською мовою пов'язане не лише з належним рівнем мовної підготовки, а й зі сформованістю навичок логічного викладу думок, аргументації, структурування матеріалу, дотримання академічної доброчесності та здатності здійснювати самоконтроль у процесі письма. Дослідження з

проблем іншомовного письма переконливо засвідчують, що якість письмового продукту суттєво залежить від писемної тривожності, упевненості здобувачів у власних силах, а також від того, наскільки освітнє середовище сприяє зниженню надмірної напруги під час виконання складних письмових завдань.

Актуальність цієї проблеми істотно зростає в умовах повномасштабної війни, коли освітній процес в Україні відбувається на тлі хронічного стресу, переживання втрат, тривожності, повітряних тривог, вимушених переміщень, порушення звичного режиму навчання та загальної психоемоційної нестабільності. Міжнародні та національні ініціативи у сфері освіти дедалі виразніше підкреслюють потребу в психосоціалній підтримці учасників освітнього процесу в Україні та в розбудові таких педагогічних підходів, які допомагають зберігати навчальну залученість і відновлювати відчуття безпеки.

За таких умов особливої ваги набуває травмочутливе навчання як підхід, що передбачає організацію освітнього середовища з урахуванням можливого впливу травматичного досвіду на пізнавальні процеси, емоційну регуляцію, навчальну поведінку та міжособистісну взаємодію. У сучасному науковому дискурсі травмочутливий підхід у вищій освіті розглядається як такий, що має спиратися на безпеку, довіру, прозорість, підтримку, співпрацю, право голосу й вибору, а також на чутливість до культурних та історичних контекстів. Саме ці принципи створюють передумови для зниження надмірної напруги, підвищення відчуття передбачуваності освітнього процесу та формування сприятливіших умов для виконання складних академічних завдань, до яких належить і наукове письмо англійською мовою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій із порушеної проблеми. Проблема розвитку англомовної наукової писемної комунікації здобувачів вищої освіти перебуває на перетині кількох дослідницьких напрямів: навчання академічного письма, вивчення афективних чинників письмової діяльності та осмислення педагогічних підходів, орієнтованих на підтримку здобувачів у кризових умовах. У міжнародному науковому дискурсі одним із найбільш розроблених аспектів є писемна тривожність як чинник, що впливає на якість іншомовного письма. У працях Ю. Ченг [8; 9] обґрунтовано зв'язок між писемною тривожністю, самосприйняттям власної мовної компетентності та результативністю письма, а також запропоновано інструментарій для вимірювання цього явища. Подальші дослідження [5] підтверджують, що виконання складніших письмових завдань актуалізує взаємодію тривожності, самоефективності та якості письмового продукту, що має безпосереднє значення для навчання академічного письма у закладах вищої освіти.

Не менш важливим у сучасних студіях є розгляд письма як саморегульованої діяльності, у якій результат залежить не лише від мовних знань, а й від здатності здобувача планувати текст, контролювати процес його створення, здійснювати самооцінювання та коригування. У цьому контексті вагомими є праці М. Тенг та І. Чжань, де показано роль самоефективності, стратегій саморегуляції та усвідомленого керування письмовою діяльністю у формуванні академічного письма іноземною мовою [11]. Такі підходи є особливо цінними для нашого дослідження, оскільки дозволяють розглядати англомовне наукове письмо не лише як мовленнєве вміння, а як багатокомпонентну діяльність, що потребує методично організованої підтримки.

Окремий корпус досліджень стосується травмочутливої педагогіки у вищій освіті. Ряд дослідників (Р. Андерсон, М. Ланді, В. Санчез, К. Бодфілд, А. Калшоу, Т. Велз) наголошують, що травмочутливий підхід повинен інтегруватися в освітній процес не як додатковий психологічний компонент, а як засаднича педагогічна логіка організації навчання. Вчені підкреслюють важливість безпеки, передбачуваності, прозорості вимог, підтримувального зворотного зв'язку, права вибору та чутливості до емоційного стану здобувачів [6; 7; 13]. Ці положення мають особливу вагу для навчання англомовного наукового письма, оскільки саме цей вид діяльності часто супроводжується напругою, страхом помилки, невпевненістю та униканням складних письмових завдань.

В українському науковому просторі в останні роки також посилилася увага до проблем навчання академічного письма англійською мовою. Так, у праці Н. Осецької розглянуто стратегії розвитку академічного письма англійською мовою у студентів закладів вищої освіти й підкреслено значення поетапності, системності та добору ефективних навчальних стратегій [1]. У розвідці В. Токарчук та Ю. Шуби обґрунтовано доцільність використання інтегрованого підходу до навчання академічного письма та показано роль опор і поетапного супроводу під час формування навичок написання абзацу [12]. Дослідження А. Шевчук привертає увагу до потенціалу колективного написання есе, взаємооцінювання та поетапної організації письмової діяльності як засобів розвитку письмових умінь студентів [4]. Водночас українські автори дедалі активніше осмислюють і ширший контекст навчання в умовах війни, психоемоційного

напруження та потреби в підтримувальних педагогічних практиках. Зокрема, ефективним дидактичним інструментом адаптації освіти до воєнних викликів вважається соціально-емоційне навчання, що сприяє формуванню емоційно безпечного освітнього середовища та поєднанню предметно-методичної роботи з психолого-педагогічною підтримкою здобувачів [2; 3; 10]. Отже, аналіз останніх досліджень і публікацій дає підстави стверджувати, що у сучасній науці достатньо ґрунтовно висвітлено окремі аспекти іншомовного письма, зокрема роль писемної тривожності, самоефективності, саморегуляції та поетапної методичної підтримки, а також активно розвивається травмочутлива педагогіка у вищій освіті. Водночас поєднання цих дослідницьких ліній у площині розвитку англomовної наукової писемної комунікації здобувачів вищої освіти потребує подальшого теоретичного й методичного осмислення.

Формулювання мети статті. Мета статті полягає в теоретичному обґрунтуванні особливостей розвитку англomовної наукової писемної комунікації здобувачів вищої освіти в умовах травмочутливого навчання та в окресленні методичних засад добору й організації різнорівневих письмових завдань, спрямованих на формування відповідних умінь.

Висвітлення процедури теоретико-методологічного дослідження із зазначенням методів. Методологія дослідження поєднує загальнонаукові та спеціально-педагогічні методи. Використано аналіз, синтез, узагальнення й систематизацію для опрацювання наукових праць з проблем англomовного академічного письма, іншомовної писемної комунікації, писемної тривожності, самоефективності та травмочутливого навчання у вищій освіті. Порівняльний метод застосовано для зіставлення традиційних і травмочутливих підходів до організації навчання англomовного наукового письма. Структурно-функціональний аналіз використано для визначення сутності, складників і методичних умов розвитку англomовної наукової писемної комунікації здобувачів вищої освіти. Метод педагогічного моделювання дав змогу обґрунтувати засади добору й організації різнорівневих письмових завдань, спрямованих на поетапне формування відповідних умінь. Описовий метод використано для характеристики запропонованих типів завдань та особливостей їх застосування в освітньому процесі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Англomовну наукову писемну комунікацію доцільно розглядати як складне інтегроване вміння, що поєднує мовний, когнітивний, жанровий і рефлексивний складники. Вона передбачає не лише володіння лексико-граматичними засобами англійської мови, а й уміння формулювати наукову проблему, логічно структурувати виклад, добирати доречні засоби аргументації, дотримуватися норм академічної доброчесності, редагувати власний текст і співвідносити його зі змістовими та жанровими вимогами конкретного виду письмової роботи [11]. Саме тому розвиток англomовної наукової писемної комунікації не може зводитися до тренування окремих мовних конструкцій або відпрацювання шаблонів. Він потребує системної організації навчання, у межах якої письмова діяльність постає як поетапний процес із чітко визначеними опорами, зрозумілими критеріями та підтримувальним зворотним зв'язком [8; 9].

У контексті нашого дослідження принципово важливим є те, що наукове письмо англійською мовою належить до видів навчальної діяльності з підвищеним рівнем психо-емоційного навантаження. Воно вимагає тривалої концентрації уваги, внутрішньої організованості, здатності витримувати етапність процесу створення писемного повідомлення, приймати й опрацьовувати зауваження, а також долати страх помилки й оцінювання. У дослідженнях Ю. Ченг [8; 9] показано, що писемна тривожність має багатовимірний характер і проявляється як у когнітивному занепокоєнні, так і в униканні письмової діяльності. Водночас у праці М. Тенг та І. Чжань доведено, що результативність академічного письма пов'язана не лише з рівнем володіння мовою, а й зі стратегіями саморегуляції та вірою здобувачів у власну спроможність успішно виконати завдання [11]. Це означає, що методика навчання наукового письма повинна враховувати не тільки мовленнєвий бік діяльності, а й афективні чинники, які або сприяють, або перешкоджають включенню студентів у процес письма.

В умовах травмочутливого навчання це положення набуває особливої ваги. Якщо освітній процес відбувається в ситуації тривалого стресу, емоційної нестабільності, порушення звичного ритму навчання та зниження відчуття контролю над подіями, то саме складні письмові завдання можуть сприйматися здобувачами як надмірно обтяжливі. У зв'язку з цим травмо-чутливий підхід до розвитку англomовної наукової писемної комунікації має спиратися на кілька взаємопов'язаних принципів: забезпечення психологічної безпеки, передбачуваності освітнього процесу, прозорості вимог, поетапності, права вибору, підтримувального зворотного зв'язку та зниження зайвого оціночного тиску. В доробках зарубіжних учених [6; 7; 13] саме такі засади визначаються як ключові для травмочутливої педагогіки у вищій освіті, причому автори наголошують, що ці принципи мають реалізовуватися не епізодично, а на рівні повсякденної організації навчальної взаємодії.

На цій підставі розвиток англомовної наукової писемної комунікації доцільно вибудувати як поступовий перехід від більш керованих і структурованих видів роботи до відносно автономного створення власного наукового тексту. Така логіка передбачає, що на початкових етапах здобувачі працюють із моделями, мовними та композиційними опорами, зразками формулювання мети, проблеми, висновків, засобами зв'язку між частинами тексту, а також із завданнями на впорядкування, добір, трансформацію та завершення фрагментів наукового висловлення. Подібні види роботи дають змогу зменшити тривожність, оскільки не ставлять здобувача відразу в ситуацію повної текстотворчої самостійності, але водночас формують відчуття успішності та поступового просування. Такий підхід узгоджується як із висновками досліджень про роль керованості й саморегуляції у письмі [11], так і з українськими методичними працями, де наголошується на важливості поетапного супроводу, опору і структурованої організації навчання академічного письма [1; 4; 12].

Наступний етап має бути пов'язаний із переходом до репродуктивно-продуктивних і продуктивних письмових завдань, де здобувачам можна пропонувати написання окремих структурних компонентів наукового тексту: формулювання теми, мети, короткого обґрунтування актуальності, побудову абзацу з чітким тематичним реченням, написання мініанотації, стислого огляду джерела або короткого висновку. Важливо, щоб такі завдання супроводжувалися зрозумілими інструкціями, можливістю попереднього обговорення, варіативністю тем і правом доопрацювання тексту після отримання коментарів. За травмочутливого підходу оцінювання на цьому етапі має виконувати насамперед формувальну функцію: воно повинно фіксувати не лише помилки, а й успішні рішення, відзначати просування та підтримувати відчуття поступового зростання письмової компетентності. Саме такий спосіб організації роботи допомагає поєднати навчальну вимогливість із педагогічною підтримкою.

Отже, методичні засади добору різнорівневих письмових завдань мають включати: поетапність, різнорівневність, доступність формулювання, чіткість очікуваного результату, обмеження надмірного когнітивного навантаження, варіативність способів виконання, підтримувальний характер зворотного зв'язку та можливість повторного редагування, що дозволяє розглядати розвиток англомовної наукової писемної комунікації не як одномоментне оволодіння складним жанром, а як послідовний процес формування окремих умінь, інтегрованих у цілісну систему. У цьому полягає практична цінність травмочутливого навчання: воно не спрощує академічні вимоги, а створює педагогічні умови, за яких здобувачі можуть поступово входити в наукову письмову діяльність без надмірного психологічного виснаження та з вищою ймовірністю досягнення успіху.

Нижче подано приклади різнорівневих письмових вправ, організованих за етапами формування англомовної наукової писемної комунікації, які можуть бути адаптовані до конкретного освітнього контексту, рівня мовної підготовки та освітніх потреб здобувачів.

Першу групу становлять репродуктивні завдання, спрямовані на первинне ознайомлення зі структурою наукового тексту та зниження напруги перед письмом, головне призначення яких полягає у створенні для здобувачів ситуації керованої взаємодії з науковим текстом, коли вони ще не зобов'язані повністю самостійно формулювати думки, але вже починають розпізнавати логіку наукового викладу. Наприклад, ефективним є завдання *Scrambled Abstract*, у якому студентам пропонують п'ять-шість речень анотації в переплутаному порядку та просять відновити логіку викладу: актуальність – мета – методи – результати – висновки. Після цього вони коротко пояснюють, за якими мовними або змістовими ознаками визначили послідовність. Таке завдання формує жанрову чутливість і водночас не викликає надмірної тривоги, оскільки має зрозумілу структуру і не потребує створення великого власного тексту.

До цієї ж групи належить завдання *Find the Odd Sentence*, коли здобувачі отримують мікротекст наукового стилю з одним реченням, що не відповідає логіці абзацу. Їхнім завданням є визначити це речення й пояснити, чому воно порушує змістову цілісність. Ще одним цікавим варіантом є завдання *Function Match*: студентам пропонують набір речень наукового стилю і просять співвіднести їх із функціями, наприклад: формулювання проблеми, визначення мети, опис методу, інтерпретація результату, підсумок.

Другу групу становлять репродуктивно-продуктивні завдання, у межах яких здобувачі переходять від аналізу зразка до частково самостійного створення окремих фрагментів наукового тексту. На цьому етапі надзвичайно важливо, щоб завдання містили інтелектуальний виклик, але водночас залишали простір для опори. Одним із вдалих прикладів є завдання *Complete the Paragraph*: студентам пропонують тематичне речення абзацу, наприклад 'A supportive learning environment plays an important role in the development of academic writing skills', і два-

три опорні пункти (*reduced fear of making mistakes, clear structure of the task, confidence in expressing ideas, opportunity to revise the text etc.*), на основі яких треба розширити абзац і додати логічне завершення. Іншим прикладом є завдання *Softening Academic Claims*, коли здобувачам дається занадто категоричне або розмовне твердження, а їхнім завданням є перетворити його на академічне й науково коректне формулювання. Наприклад, вислови *'All students are afraid of academic writing'* або *'Online learning completely destroys motivation'* мають бути трансформовані у фрази на зразок *'Many students may experience anxiety when engaged in academic writing'* та *'Online learning may negatively affect motivation in some contexts'*. Подібні вправи не лише формують стиль, а й розвивають відчуття академічної міри.

Цікавим і достатньо креативним є завдання *Abstract with Guided Choices*. Здобувачам пропонують тему невеликого навчального дослідження, набір ключових слів, одну сформульовану мету, два варіанти методів і кілька можливих висновків. Завдання полягає в тому, щоб обрати доречні елементи та на їх основі написати коротку анотацію. Цінність цього формату полягає в тому, що студент уже працює як автор, але не залишається без підтримки. Крім того, право вибору саме по собі відповідає логіці травмоцутливого навчання, оскільки зменшує відчуття примусу й посилює суб'єктивну позицію здобувача.

Третю групу становлять продуктивні завдання, орієнтовані на самостійне створення завершених або відносно завершених фрагментів наукового тексту з чіткою комунікативною рамкою, зрозумілою роллю та обмеженим обсягом. Наприклад, можна використати завдання *Conference Abstract: Imagine you are submitting a proposal to a student research conference. Write an abstract of 80–100 words. Include the problem, the aim, the material, and the significance of the study.* Інший варіант – *One Study in Three Sentences*, де потрібно в трьох реченнях представити тему, підхід і значущість міні-дослідження. Таке завдання особливо корисне для студентів із високим рівнем тривожності, оскільки знімає страх перед великим обсягом тексту.

Більш оригінальним може бути завдання *Research Micro-Dialogue*, у якому студент спочатку формулює одне дослідницьке твердження, а потім письмово додає до нього можливе уточнення умовного рецензента й власну відповідь. Наприклад: *author's statement – reviewer's comment – revised version*. Такий формат навчає не лише писати, а й мислити в логіці академічного діалогу, при цьому зберігаючи невеликий обсяг роботи. Ще одне вдале завдання – *Paragraph with Limits: Write one paragraph on the relevance of your topic. Use no more than 5 sentences. Include one key term, one argument, and one cautious generalization.* Подібні обмеження не звужують творчості, а навпаки, роблять завдання психологічно безпечнішим і зрозумілішим.

Четверту групу становлять рефлексивно-редагувальні завдання, які мають в умовах травмоцутливого навчання особливе значення. Їхня мета полягає в тому, щоб сформулювати в здобувачів сприйняття письма як процесу поступового вдосконалення, а не одноразової перевірки. Одним із вдалих форматів є завдання *Warm Feedback*. Студенти отримують короткий текст однокласника і мають дати до нього три типи коментарів: що вже вдалося; що потребує уточнення; що можна посилити. Наприклад, *One strong point of this paragraph is..., The idea that needs more clarification is..., This paragraph could be improved by...* Така схема сприяє розвитку академічної взаємодії без посилення тривоги.

Інше корисне завдання – *One-Paragraph Reflection*. Після написання невеликого наукового фрагмента студент коротко відповідає письмово на три запитання: *What was the most difficult part for me?, What helped me complete the task?, What would I improve in the next draft?* Це завдання виглядає простим, але воно поступово формує звичку до усвідомленої саморегуляції письма. Ще один цікавий формат – *Editing Without Red Pen*: викладач позначає у тексті не самі помилки, а місця, які потребують уваги, за допомогою нейтральних символів або коротких маркерів, а завдання студента полягає в тому, щоб самостійно знайти спосіб поліпшення. Такий підхід зменшує відчуття тиску оцінки та переводить акцент із покарання за недоліки на процес доопрацювання.

Доцільно також використовувати креативні інтегровані завдання, які наближають навчальне письмо до реальної наукової комунікації. Одним із них може бути *Research Idea Passport*. Здобувачі отримують візуальний шаблон із рубриками: *Topic, Problem, Why it matters, Aim, Possible sources, Expected conclusion* і заповнюють його спочатку короткими словосполученнями, а потім перетворюють ці записи на зв'язний мінітекст. Це завдання особливо корисне для тих, кому складно почати письмо з порожньої сторінки. Інший варіант – *From Title to Abstract*, коли студент отримує лише назву майбутнього дослідження і має послідовно сформулювати проблему одним реченням, визначити мету, а потім написати дво- або триреченнєву анотацію. У такий спосіб великий текст розпадається на послідовні й психологічно сильні дії.

Отже, добір різнорівневих письмових завдань для розвитку англомовної наукової писемної комунікації здобувачів вищої освіти має спиратися не лише на мовну складність чи жанрові вимоги, а й на ступінь відкритості завдання, обсяг авторської самостійності, характер опор, формат зворотного зв'язку та рівень емоційної безпеки. Саме поєднання репродуктивних, репродуктивно-продуктивних, продуктивних і рефлексивно-редагувальних завдань створює умови для поступового входження здобувачів у сферу англомовної наукової писемної комунікації без надмірного психологічного виснаження. У цьому й полягає методична цінність травмоутливого підходу: він не знижує академічних вимог, а змінює спосіб досягнення процесу.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Розвиток англомовної наукової писемної комунікації здобувачів вищої освіти в умовах травмоутливого навчання є важливим напрямом сучасної лінгводидактики, що набуває особливої актуальності в українському освітньому просторі в умовах війни та тривалого психоемоційного напруження. Узагальнення наукових праць з проблем академічного письма, писемної тривожності, самоефективності та травмоутливого педагогіки уможливило обґрунтування підходу, за якого формування відповідних умінь розглядається не лише як мовно-методичне, а і як психолого-педагогічне завдання. Аналіз сучасних досліджень і запропоновані методичні рішення підтверджують доцільність поетапної організації письмової діяльності, використання різнорівневих завдань, чітких опор, прозорих критеріїв і підтримувального зворотного зв'язку як умов ефективного входження здобувачів у англомовну наукову писемну комунікацію. Представлені приклади вправ засвідчують практичний потенціал травмоутливого підходу до навчання англомовного наукового письма та можливість його адаптації до різних освітніх контекстів і рівнів підготовки здобувачів. Перспективи подальших досліджень пов'язані з експериментальною перевіркою ефективності запропонованої системи вправ, а також із розробленням методики навчання окремих жанрів англомовного наукового письма в умовах травмоутливого освітнього середовища.

References

1. Осецька Н. Ф. Стратегії розвитку академічного письма англійською мовою у студентів в закладах вищої освіти. *Наука і техніка сьогодні*. 2025. № 13(54). С. 1377–1388. [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-13\(54\)-1377-1388](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-13(54)-1377-1388).
Osetskya, N. F. (2025). Stratehii rozvytku akademichnoho pysma anhliiskoiu movoiu u studentiv v zakladykh vyshchoi osvity [Strategies for the development of academic writing in English among students of higher education institutions]. *Nauka i tekhnika sohodni – Science and Technology Today*, 13(54), 1377–1388. [in Ukrainian].
2. Панченко В. В. Соціально-емоційне навчання як сучасна педагогічна парадигма у вищій освіті. *Інноваційна педагогіка*, 2023. Вип. 65. Том 2. С. 91–94 <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/65.2.19>.
Panchenko, V. V. (2023). Sotsialno-emotsiine navchannia yak suchasna pedahohichna paradyhma u vyshchii osviti [Social and emotional learning as a modern pedagogical paradigm in higher education]. *Innovatsiina pedahohika – Innovative Pedagogy*, 65(2), 91–94. [in Ukrainian]
3. Розлуцька Г. М., Петрина Я. Д. Соціально-емоційне навчання як дидактичний інструмент адаптації національної освіти до воєнних викликів. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота*. 2025. Вип. 1(56). С. 197–204. <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2025.56.197-204>
Rozlutska, H. M., & Petryna, Ya. D. (2025). Sotsialno-emotsiine navchannia yak dydaktychnyi instrument adaptatsii natsionalnoi osvity do voiennykh vyklykiv [Social-emotional learning as a didactic tool for adapting national education to wartime challenges]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Serii: Pedahohika. Sotsialna robota – Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series: Pedagogy. Social Work*, 1(56), 197–204. [in Ukrainian]
4. Шевчук А. О. Метод колективного написання есе як засіб формування навичок письма у студентів. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5: Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2021. Вип. 79, т. 2. С. 200–204. <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.79.2.43>
Shevchuk, A. O. (2021). Metod kolektyvnoho napysannia ese yak zasib formuvannia navychok pysma u studentiv [The method of collaborative essay writing as a means of developing students' writing skills]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Serii 5: Pedahohichni nauky: realii ta perspektyvy – Scientific Journal of National Pedagogical Dragomanov University. Series 5: Pedagogical Sciences: Realities and Prospects*, 79(2), 200–204. [in Ukrainian]

5. Abdi Tabari M., Goetze J. Exploring the impacts of task complexity, anxiety, and self-efficacy on L2 written production: Unraveling individual differences in TBLT. *International Journal of Applied Linguistics*. 2024. Vol. 34, Is. 4. P. 1533–1555. <https://doi.org/10.1111/ijal.12582>
Abdi Tabari, M. & Goetze, J. (2024). Exploring the impacts of task complexity, anxiety, and self-efficacy on L2 written production: Unraveling individual differences in TBLT. *International Journal of Applied Linguistics*, 34(4), 1533–1555. [in English]
6. Anderson R. K., Landy M., Sanchez V. Trauma-Informed Pedagogy in Higher Education: Considerations for the Future of Research and Practice. *Journal of Trauma Studies in Education*. 2023. Vol. 2(2). P. 125–140. <https://doi.org/10.32674/jtse.v2i2.5012>
Anderson, R. K., Landy, M., & Sanchez, V. (2023). Trauma-Informed Pedagogy in Higher Education: Considerations for the Future of Research and Practice. *Journal of Trauma Studies in Education*, 2(2), 125–140. [in English]
7. Bodfield K., Culshaw A. «It would be very strange to make an artificial cut off point at 18 that trauma suddenly isn't relevant» – Perspectives of trauma-informed practice in higher education. *Journal of Adult and Continuing Education*. 2024. P. 1–18. <https://doi.org/10.1177/14779714241308505>
Bodfield, K., & Culshaw, A. (2024). «It would be very strange to make an artificial cut off point at 18 that trauma suddenly isn't relevant» – Perspectives of trauma-informed practice in higher education. *Journal of Adult and Continuing Education*, 1–18. [in English]
8. Cheng Y.-S. A Measure of Second Language Writing Anxiety: Scale Development and Preliminary Validation. *Journal of Second Language Writing*. 2004. Vol. 13, Is. 4. P. 313–335. <https://doi.org/10.1016/j.jslw.2004.07.001>
Cheng, Y.-S. (2004). A Measure of Second Language Writing Anxiety: Scale Development and Preliminary Validation. *Journal of Second Language Writing*, 13(4), 313–335. [in English]
9. Cheng Y.-S. Factors Associated with Foreign Language Writing Anxiety. *Foreign Language Annals*. 2002. Vol. 35, Is. 6. P. 647–656. <https://doi.org/10.1111/j.1944-9720.2002.tb01903.x>
Cheng, Y.-S. (2002). Factors Associated with Foreign Language Writing Anxiety. *Foreign Language Annals*, 35(6), 647–656. [in English]
10. Dmitrenko N., Panchenko V., Hladka O., Shkola I., Devitska A. Social emotional learning in pre-service EFL teachers' formative assessment in crisis times. *LLT Journal: A Journal on Language and Language Teaching*. 2025. Vol. 28, Is. 1. P. 37–57. <https://doi.org/10.24071/llt.v28i1.9837>
Dmitrenko, N., Panchenko, V., Hladka, O., Shkola, I., & Devitska, A. (2025). Social emotional learning in pre-service EFL teachers' formative assessment in crisis times. *LLT Journal: A Journal on Language and Language Teaching*, 28(1), 37–57. [in English]
11. Teng M. F., Zhan Y. Assessing self-regulated writing strategies, self-efficacy, task complexity, and performance in English academic writing. *Assessing Writing*. 2023. Vol. 57. Article 100728. <https://doi.org/10.1016/j.asw.2023.100728>
Teng, M. F., & Zhan, Y. (2023). Assessing self-regulated writing strategies, self-efficacy, task complexity, and performance in English academic writing. *Assessing Writing*, 57, 100728. [in English]
12. Tokarchuk V., Shuba Yu. CLIL Methodology in Teaching Academic Writing: Paragraph-Level Support Activities. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2022. Вип. 55, т. 3. С. 261–268. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/55-3-40>
Tokarchuk, V., & Shuba, Yu. (2022). CLIL Methodology in Teaching Academic Writing: Paragraph-Level Support Activities. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk – Current issues of the humanities*, 55(3), 261–268. [in English]
13. Wells T. Creating Trauma-Informed Higher Education Classrooms. *Journal of Effective Teaching in Higher Education*. 2023. Vol. 6(1). P. 97–111. <https://doi.org/10.36021/jethe.v6i1.336>
Wells, T. Creating Trauma-Informed Higher Education Classrooms. (2023). *Journal of Effective Teaching in Higher Education*, 6(1), 97–111. [in English]

PANCHENKO Violetta

<https://orcid.org/0000-0002-2958-5802>

ResearcherID AAZ-2084-2021

Scopus ID 58869877500

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Foreign Philology,
Municipal Establishment «Kharkiv Humanitarian Pedagogical Academy»
of Kharkiv Regional Council
(Kharkiv, Ukraine) E-mail: violazmyov@gmail.com

DEVELOPMENT OF ENGLISH SCIENTIFIC WRITTEN COMMUNICATION OF HIGHER EDUCATION STUDENTS IN A TRAUMA-SENSITIVE LEARNING ENVIRONMENT

The article is devoted to the development of English-language academic written communication skills of higher education students in the context of trauma-sensitive teaching. The relevance of the study is determined by the growing role of English-language scientific writing in contemporary higher education, as well as by the need to take into account students' psycho-emotional state under the conditions of war, prolonged stress, and the instability of the educational process.

The purpose of the study is to provide a theoretical substantiation of the peculiarities of developing English-language scientific written communication of higher education students in the context of trauma-sensitive instruction and to outline the methodological foundations for selecting and organizing multilevel writing tasks aimed at forming the corresponding skills.

The methodology combines general scientific and special pedagogical methods. Analysis, synthesis, generalization, systematization, the comparative method, structural-functional analysis, pedagogical modelling, and the descriptive method were employed to determine the essence of English-language scientific written communication, the conditions for its development, and the characteristics of multilevel writing tasks.

The scientific novelty of the study lies in substantiating a trauma-sensitive approach to the development of English-language scientific written communication of higher education students as a combination of linguodidactic and psychological-pedagogical principles of instructional organization. The article identifies the methodological conditions for the effective formation of the corresponding skills and proposes a system of multilevel writing tasks that can be adapted to a particular educational context, students' level of language proficiency, and their educational needs.

Conclusions. The development of English-language scientific written communication in the context of trauma-sensitive instruction should be regarded as a stage-by-stage process whose effectiveness increases through the use of clear scaffolding, transparent criteria, multilevel tasks, and supportive feedback. The proposed approach has practical potential for use in contemporary higher education and may serve as a basis for further improvement of the methodology of teaching English-language scientific writing.

Keywords: English-language scientific written communication, trauma-sensitive instruction, higher education students, academic writing, multilevel writing tasks.

Стаття надійшла до редакції 18.04.2026

Рецензент – доктор педагогічних наук, професор Н.Є. Дмитренко